Fra Det Kgl. Biblioteks tekstportal (tekster.kb.dk)

Forfatter: Andersen, H. C.

Titel: Nissen hos Spekhøkeren.

Citation: Andersen, H. C.: ”Nissen hos Spekhøkeren.”, i Andersen, H. C.: *H.C. Andersens Eventyr bd. II kritisk udg. efter de originale eventyrhæfter med varianter ved Erik Dal*, C. A. Reitzel, 1990, s. 255. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-hcaeventyr02val-shoot-workid93439/facsimile.pdf (tilgået 23. april 2024)

Anvendt udgave: H.C. Andersens Eventyr bd. II kritisk udg. efter de originale eventyrhæfter med varianter ved Erik Dal

[29]

Nissen hos Spekhøkeren.

[31] Der var en rigtig Student, han boede paa Qvisten og eiede Ingenting; der var en rigtig Spekhøker, han boede i Stuen og eiede hele Huset, og ham holdt Nissen sig til, for her fik han hver Juleaften et Fad Grød med en stor Klump Smør i! det kunde Spekhøkeren give; og Nissen blev i Boutiken og det var meget lærerigt.

En Aften kom Studenten ind fra Bagdøren for selv at kjøbe sig Lys og Ost; han havde Ingen at sende, og saa gik han selv; han fik hvad han forlangte, han betalte det og der blev nikket »god Aften« af Spekhøkeren og af Madammen, og det var en Kone, som kunde mere, end nikke, hun havde Talegaver! – og Studenten nikkede igjen og blev saa staaende midt i Læsningen af det Blad Papir, der var lagt om Osten. Det var et Blad, revet [32] ud af en gammel Bog, der ikke burde rives istykker, en gammel Bog, fuld af Poesi.

»Der ligger meer af den!« sagde Spekhøkeren, »jeg gav en gammel Kone nogle Caffebønner for den; vil De give mig otte Skilling, skal De have Resten!«

»Tak,« sagde Studenten, »lad mig faae den istedetfor Osten! jeg kan spise Smørrebrødet bart! syndigt var det, om hele den Bog skulde rives i Stumper og Stykker. De er en prægtig Mand, en practisk Mand, men Poesi forstaaer De Dem ikke mere paa, end den Bøtte!«

Og det var uartigt sagt, især mod Bøtten, men Spekhøkeren loe og Studenten loe, det var jo sagt saadan i en Slags Spøg.

---

m *Abrahams'ske Manuskriptsamling 5. 3 bl. rettet renskrift.*
A H 2–53 *s. 29–36 (Bibl. 619).*
B HP–55 *s. 57–62 m. 2 ill.*
C SS 18–55 *s. 37–41.*
D EHP 2–58 *s. 261–66 m. 3 ill.*

5 i!] i; m. 11 Madammen] Madamen B *passim.* 21 Smørrebrødet bart] Brødet tørt m, Brødet *rettet til* Smørrebrødet. 26 en] et D.

Men Nissen ærgrede sig, at man turde sige saa ligt til en Spekhøker, der var Hunsvært og solgte det bedste Smør.

Da det blev Nat, Boutiken lukket og Alle tilsengs, paa Studenten nær, gik Nissen ind og tog Madammens *Mundlæder*, det brugte hun ikke naar hun sov, og hvor i Stuen han satte det paa nogensomhelst Gjenstand, der fik den Maal og Mæle, kunde udtale sine Tanker og Følelser ligesaa godt, som Madammen, men kun een ad Gangen kunde *faae det, og det var en Velgjerning, for ellers havde de jo talt hverandre i Munden.

Og Nissen satte Mundlæderet paa Bøtten, hvori de gamle [33] Aviser laae: »Er det virkeligt sandt,« spurgte han, »at de ikke veed, hvad Poesi er?«

»Jo, det veed jeg,« sagde Bøtten, »det er saadant noget, som staaer paa Nederdelen af Aviserne og klippes ud! jeg skulde troe, at jeg har mere af det inden i mig, end Studenten, og jeg er kun en ringe Bøtte imod Spekhøkeren!«

Og *Nissen* satte Mundlæderet paa Caffemøllen, nei, hvor den gik! og han satte det paa Smørfjerdingen og Pengeskuffen; – Alle vare de af Mening, som Bøtten, og hvad de fleste ere enige om, det maa man respectere.

»Nu skal Studenten faae!« og saa gik *Nissen* ganske sagte af Kjøkkentrappen op til Qvisten, hvor Studenten boede. Der var Lys derinde, og *Nissen* kiggede gjennem Nøglehullet og saae, at Studenten læste i den pjaltede Bog nedefra. Men, hvor der var lyst derinde! der stod ud af Bogen en klar Straale, der blev til en Stamme, til et mægtigt Træ, som løftede sig saa højt og bredte sine Grene vidt ud over Studenten. Hvert Blad var saa friskt og hver Blomst var et deiligt Pigehoved, nogle med Øine saa mørke og straalende, andre saa blaa og forunderlige klare. Hver Frugt var en skinnende Stjerne, og saa sang og klang det vidunderligt deiligt!

Nei, saadan Herlighed havde den lille Nisse aldrig tænkt sig, [34] end sige seet og fornummet. Og saa blev han staaende paa Taaspidserne, kiggede og kiggede, til Lyset derinde slukkedes; Studenten blæste nok sin Lampe ud og gik til Sengs, men den lille Nisse stod der alligevel, thi Sangen klang endnu saa blød og deilig, en yndig Vugge-Vise for Studenten, der lagde sig til Ro.

»Her er mageløst!« sagde den lille Nisse, »*det* havde jeg ikke ventet! – Jeg troer, at jeg vil blive hos Studenten –!« – og han tænkte – og tænkte fornuftigt, og saa sukkede han: »Studenten

3 lukket] var lukket D. 8 *faae] m, have A-D, *utvivlsomt ved fejllæsning.* 22 af] ad B. 23, 34 kiggede] kigede D.

har ingen Grød!« – og saa gik han – ja, saa gik han ned igjen til Spekhøkeren; – og det var godt han kom, for Bøtten havde næsten forbrugt alt Madammens Mundlæder, ved at udtale fra een Led alt hvad den rummede i sig, og nu var den lige i Begreb med at vende sig, for at give det samme igjen fra den anden Led, da *Nissen* kom og tog Mundlæderet igjen til Madammen; men hele Boutiken, fra Pengeskuffen til Pindebrændet havde fra den Tid Mening efter Bøtten, og de agtede den i en saadan Grad, og tiltroede den saameget, at naar *Spekhøkeren* siden efter læste »Kunst- og Theateranmeldelser« af sin »*Tidendes*«, den om Aftenen, saa troede de, at det kom fra Bøtten.

[35] Men den lille Nisse sad ikke længer rolig og lyttede til al den Viisdom og Forstand dernede, nei saasnart at Lyset skinnede fra Qvistkammeret, saa var det ligesom om Straalerne vare stærke Ankertoug, der drog ham derop, og han maatte afsted og kigge ind af Nøglehullet, og der ombruste ham da en Storhed, som den vi føle ved det rullende Hav, naar Gud i Stormen gaaer hen over det, og han brast i Graad, han vidste ikke selv, hvorfor han græd, men der var i denne Graad noget saa velsignet! – Hvor det maatte være mageløst deiligt, at sidde med Studenten under det Træ, men det kunde ikke skee, – han var glad ved Nøglehullet. Der stod han endnu paa den kolde Gang, da Efteraars-Vinden blæste ned fra Loftslugen og det var saa koldt, saa koldt, men det følte den Lille først, naar Lyset slukkedes inde paa Tagkammeret, og Tonerne døde han for Vinden. Hu! saa frøs han og krøb ned igjen i sin lune Krog; der var mageligt og behageligt! – Og da Julegrøden kom med en stor Klump Smør, – ja, saa var *Spekhøkeren* Mester!

Men midt om Natten vaagnede *Nissen* ved et frygteligt Rabalder paa Vindues-Skudderne, Folk udenfor dundrede paa; Vægteren peeb, der var stor Ildløs; hele Gaden stod i lysende Lue. Var det her i Huset eller hos Naboens? Hvor? Det var en Forfærdelse! Spekhøker-Madammen blev saa befippet, at hun [36] tog sine Guld-Ørenringe af Ørene og puttede dem i Lommen, for dog at redde Noget, *Spekhøkeren* løb efter sine Obligationer og Tjenestepigen efter sin Silkemantille, den havde hun Raad til; hver vilde redde det Bedste og det vilde ogsaa den lille Nisse, og i et Par Spring var han oppe af Trappen og inde hos Stu-

13 skinnede] skinnede ned m. 14 Qvistkammeret] -kamret D. 15 Ankertoug] -touge m, -toug A-C, -touge D. – drog] droge D. 16 kigge] kikke *rettet fra* kigge m, kigge A-C, kige D. – af] ad B. 25 Tagkammeret] -kamret D. 33 befippet] befippet *fejl* A. 38 af] ad B.

denten, som stod ganske rolig ved det aabne Vindue og saae ud paa Ilden, der var i Gjenboens Gaard. Den lille Nisse greb paa Bordet den vidunderlige Bog, puttede den i sin røde Hue og holdt paa den med begge Hænder, Husets bedste Skat var frelst! og saa foer han afsted, heelt ud paa Taget, heelt op paa Skorstenen og der sad han belyst af det brændende Huus ligeoverfor og holdt med begge Hænder paa sin røde Hue, hvori Skatten laae. Nu kjendte han sit Hjertelag, hvem han egentlig hørte til; men da saa Ilden var slukket og han blev besindig, – ja: »jeg vil dele mig imellem dem!« sagde han: »jeg kan ikke reent slippe Spekhøkeren for Grødens Skyld!«

Og det var ganske menneskeligt! – Vi andre gaae ogsaa til Spekhøkeren – for Grøden.

8 egentlig] egenlig D. 10 han] *herefter semikolon* m.